

YI CART YI BNIXNAK TAN SANTIAGO

Jun yos

¹ Yi in wetz in Santiago, in ñchakum Ryos tu Kajcaw Jesucristo. Na chintzan tan talche'n nin jun yos scyeru', yi e'u' yi coblaj cu'n k'u'j e'u' yi elnake'u' xit bene'n tzi'n wi munt.

Yi ajtza'kl yi cho'n na saj tu Ryos

² E'u' wajwutz, chitzatzinku' te alchok e'chk pilbil cyeru' yi na ul tan chixite'nu' te yi na cyocsaju'. ³ Chitzatzinku' na elnak chitxumu' tetz yi ñchiquiwixku' tan e'chk pilbil cyeru' kol tz'icy'pon cyanu', nin sjalok chipasensu' tan muc'le'n mas q'uixc'uj. ⁴ Na chin tajwe'n cunin tz'icy'pon yi pilbil cyeru' cyanu'. Ko ya'tz, chocpon tzunu'-tz tetz tz'aknak cu'n, nin qui'c nin noc chipaltilu' sbne'.

⁵ Poro ko at jun ñchixo'lu' yi qui't na jal puntil tajtza'kl ta'n, ba'n sjak tetz Ryos, na ñchaje' i' puntil tetz, nin list Ryos tan quich'eye'n cyakil wunak, nin qui na yajon scye'j. ⁶ Poro chin tajwe'n cunin yil k'uke' c'u'l yi juna'tz yi xcyek Ryos tan ñch'eye'n i', na ko na cabej c'u'l ni'cu'n tzun i'-tz tu yi pak'bil mar yi tu nin na jo'jkel tu' tan cyek'ek'. ⁷ Na ko at jun kajwutz yi tu na jo'jkel tu' tajtza'kl, quil tz'oc Kajcaw tan ñch'eye'n i'. ⁸ Na ilenin na tol na chuc jun yaj yi na cabej c'u'l te Ryos.

⁹ I bin jalu', yi e' kajwutz yi e' meba' ba'n chitzatzin, na at chik'ej tan Ryos. ¹⁰ Poro yi e'

ric, tz'elepon cyetz chik'ej tan Ryos. Cho'n ñchibne' cyera'tz chi na ban jun buch yi na cu' num tan k'ej, ¹¹ na yi na je' ul k'ej na cu' num, nin na cu' lokp yi buch tan tz'a', nin na sotz yubil ta'n. Cho'n cunin sbajok scye'j yi e' ric yi ntin na chitzan tan xtxumle'n chimebi'l.

Ba'n cyeri yi e'yi tz'icy'pon cu'n pilbil cyetz cya'n

¹² Ba'n cyeri e' yi tz'icy'pon pilbil cyetz cyak'un, na tz'ak'lok jun oy scyetz. Í'tz yi quitz'ajbil yi quinin bajsbe'n tetz. Na ya'stzun yi oy yi suki'int tan Ryos scyetz yi e' yi na chipek' te'j. ¹³ Nin yi na ul pilbil ketz, ba'n tcu'n quil kal yi i'tz Ryos yi na tzan tan kapile'n, na nk'e'tz cachi' tajtza'kl Ryos, nin cya'l na oque't Ryos tan kapile'n. ¹⁴ Poro yi na kapo'tij, o' nin aj paj te kera'tz, na yi e'chk kajtza'kl cachi', ya'stzun yi na xcye' tan kapo'tze'n. ¹⁵ Na kol kak' ama'l tetz yi e'chk kajtza'kl cachi', skajuche' kil, nin tan paj kil sjalok quimichil ka'n.

¹⁶ E'u' wajwutz, yi ok'le'n chiwutzu' wa'n, e' xubsi'chu'. ¹⁷ Cyakil balaj oy, nin cyakil yi oy yi tz'aknak cu'n, cho'n na saj tcyaj. Cho'n na saj te Kataj yi bnol cyeri txekbil yi at tcyaj. Yi e'chk txekbila'tz na chitx'ixpuj quib cyera'tz, poro yi Kataj qui na xtx'ixpuj yi tajtza'kl. Siquier nink najk txalca'p mu'ñ tal tajtza'kl i'. ¹⁸ Nin i' nko'csan tetz me'l cy'ajl i' tan yi tetz yol yi bintzi. Ya'stzun ban i' na yi tetz tajbil i'tz tan tk'ol mas kak'ej ñchiwutz cyakil yi e' yi bnixnake' ta'n.

Chibne'u' tane'n yol Kataj

¹⁹ Cha'stzun te, e'u' wajwutz, cho'ku' tan xtxumle'n yi e'chk xtxolbil yi na quibitu'. Qui chan chijilonu'. Qui chan chicyakaxu'. ²⁰ Na yi

ko noque'n cycle'nu' quil chixcye'u' tan banle'n tane'n yi tajbil Ryos. ²¹ Quil cyenu' cyakil yi ajtza'kl cachi', tu cyakil cyakal mak'mal. Cho'ku' c'ulutxum jak' ca'wl yol Kataj yi ja wi't oc te cyalma'u', na ya'stzun yi yola'tz yi na xcy'e tan claxe'n yi kalma'.

²² Poro chibne'u' tane'n yol Kataj quib yi na tal. Nk'e'tz ntin tu' tbite'n, na ko ntin na quibit cy'enu' na tzun chisub quibu'-tz. ²³⁻²⁴ Na ko at jun yi ntin na tzan tan tbite'n, nin qui na tzan tan xtxumle'n, ni'cu'n i' tu jun yi na xmay cu'n yi yubil tul spej, nin le rat na el yubil te c'u'l. ²⁵ Poro skatzatzink kol ko'c tan xtxumle'n yi ca'wl Ryos, yi tz'aknak cu'n, yi ca'wla'tz yi tzatzin cu'n na xcy'e tan xtx'ixpe'n kajtza'kl tan kabnol tane'n. Poro chin tajwe'n cunin lkaxom te'j, nin yi quil tz'el te kac'u'l, nin yil kaban tane'ntz.

²⁶ Ko at jun yi le wutz yi tetz tajtza'kl yi i' jun balaj nitxajil Ryos, poro qui na xcy'e tan makle'n stzi', ñchuc te'n na sub tib, nin qui'c na tak' tetz yi na tal yi i' jun balaj nitxajil Ryos. ²⁷ Na swutz Kataj, yi e' nitxajil i' i'tz yi e' yi na cho'c il tan quich'eye'n yi e' meba' scyuch' yi e' xma'lca'n yi na cho'c wutz pe'm. Nin yi e' tetz nitxajil i'tz yi e' yi na chiq'uicy'lej quib tk'ab yi e'chk takle'n cachi' tetz munt.

2

Oqui'ch len k'ej jun ric cyanu'

¹ Ma jalu' e'u' wajwutz, yi e'u' yi na cyocsaju' Kajcaw Jesucristo, yi jun yi wi'nin k'ej, swale' yi xtxolbile'j scyeru'. Qui na yub ko na cyak'u' k'ej jun yaj tan tu' ric i'. Ej nin qui na yub kol tz'el

k'ej jun yaj cyanu' tan tu' yi meba' i'. ² Na je jun puntile'j, kol chocopon cob yaj ḥchixo'lu', jun ric nin jun meba'. Yi ric weko'n tib tan balaj be'ch tetz nin balaj xmalk'ab, ma yi meba' tal cha'bil cu'n be'ch tetz. ³ Qui tzun na yub yi nink cyal ninu' tetz yi yaj yi weko'n tib: "C'oleku' tzone'j wi jun balaj cheme'j." Ma te tal meba' nink cyal ninu'-tz tetz: "Ma awetz, txiclen cuntu' atz tzone'j." Nka: "Colchen cu'n wuxtx'otx'." Qui na yub ko ya'tz lchibantu'. ⁴ Na ko ya'tz, na tzun chitzanu'-tz tan tak'le'n k'ej jun, nin telse'n k'ej junt. Qui na yub ko ya'tz lchibantu'. ⁵ Wajwutz, yi ok'le'n chiwutzu' wa'n, quibit tzaju' inyol. Yi e' meba', ya'stzun yi e' yi na che' xtxa'e'n Ryos tan k'ukewe'n chic'u'l te i'. Nin ya'stzun yi e' yi na che' xtxa'e'n Ryos tan tk'ol ama'l scyetz tan cyocompone'n kale na cawune't i'. Na ya'stzun yi suki'nt tan Ryos scyetz yi e' yi na chipek' te'j. ⁶ Poro yi e' cyeru' na chitzanu' tan telse'n chik'ej yi e' meba', nin na cyak'u' chik'ej yi e' ric. ¿Nk'e'tz pe' i e'a'tz yi na chitzan tan chibuchle'nu'? ⁷ I'tz, na yi e' ric ya'stzun yi e' yi na chitzan tan chioxchle'nu' ḥchiwutz alcal. Ej nin ya'stzun yi e' yi na cho'c tan telse'n k'ej yi bi' yi jun yi na kocsaj ketz.

⁸ Ba'n na chibantu' ko na chitzanu' tan banle'n tane'n yi ca'wl yi mas tajwe'n, yi jun ca'wla'tz yi tz'iba'nt cyen yi na tal: "Lok'we' yi e' wunak chi na alok' awib atz."* ⁹ Poro ko na chitzanu' tan tak'le'n chik'ej yi e' ric nin tan telse'n chik'ej yi e' meba', na tzun chitzanu' tan pajle'n yi jun ca'wla'tz, nin banijt chicawsu' quib yi na tal yi ley Kataj. Nin e'u' juchul il ko ya'tz na chibantu'. ¹⁰ Na ko at jun yi

---

* **2:8** Lv 19.18.

na tzan tan banle'n tane'n cyakil e'chk ca'wl, poro mpe junte'nk yi quil sban tane'n, na tzun tzan i' tan pajle'n cyakil e'chk ca'wla'tz. ¹¹ Na yi jun yi a'lon cyen tetz: "Quil c̄xjopon wutzaj", ite'n nin i' a'lon cyen tetz: "Quil c̄xbiyolnakin."† Cha'stzun te, ko at jun yi qui na tzan tan jople'n wutzaj poro yi ko biyolnak i', pajol ca'wl tzun i'-tz. ¹² Yi na chijilonu' scyuch' wunak, or quilu' yi chijilonu', nin or quilu' yi mbil chibantu' scye'j, na nk'e'tz tajwe'n tan chijuchulu' mas quilu', na at rmeril tan chixome'nu' te yi chusu'n yi tzatzin cu'n na xcye' tan xtx'ixpe'n kajtza'kl tan kabnol yi balaj. ¹³ Cha'stzun te alchok scyetz yi qui na el k'ajab te junt, ncha'tz i' quil tz'el k'ajab Ryos te'j yil tz'oc tan cawse'n. Poro kol tz'el kak'ajab te junt yaj, ncha'tz Ryos tz'elepon k'ajab ske'j ketz.

*Tajwe'n tan k'ukewe'n kac'u'l te Ryos nin ncha'tz
tajwe'n tan lajluchaxe'n ske'j*

¹⁴ E'u' wajwutz qui'c Itak' sketz yi kol kal yi k'uklij kac'u'l te Ryos yi ko qui na lajluchax tan yi e'chk takle'n yi na kaban. Na quil kaclax ko ntin k'uklij kac'u'l, nin qui na katzan tan banle'n e'chk takle'n balaj. ¹⁵ Na ko at jun kajwutz yaj nka xna'n yi qui'c wa', nin qui'c be'ch tetz, ¹⁶ nin yi nink kal nin tetz: "Cheb cu'n c̄xben. Lok jal be'ch atz, na wi'nin che'w. Nin lok c̄xwan." Poro qui na yub ko ya'tz lkal, nin qui'c lkak' nin tetz. Qui'c na tak' yi jun ajtza'kla'tz. ¹⁷ Na ko at jun yi na tal yi k'uklij c'u'l te Ryos, poro qui na tzan tan banle'n tane'n yi e'chk takle'n balaj, qui'c na tak' yi na tal yi k'uklij c'u'l. Na ko ntin k'uklij kac'u'l, nin ko qui na kaban

---

† **2:11** Ex 20.13, 14.

tane'ntz yi e'chk takle'n balaj, ni'cu'n tzun o'-tz chi jun alma'.

¹⁸ Ncha'tz, ko at jun ñchixo'lu' yi na tal: "Yi in wetz ja chinclax tan tu' yi k'uklij inc'u'l te Ryos," nin ko at junt yi na tal: "Yi in wetz ja chinclax tan tu' yi na chintzan tan banle'n pawor," qui'c rmeril yi jajk chiclax chicabil. Na ko qui na kaban tane'n e'chk takle'n balaj ya'stzun jun techl yi qui k'uklij kac'u'l te Ryos. Poro yi ketz, tajwe'n kachaj yi bintzinin k'uklij kac'u'l te Ryos tan yi e'chk takle'n balaj yi na kaban. ¹⁹ Cyakil o' na kocsaj yi jun ntzi' Ryos at. Ba'n na kaban. Poro ncha'tz yi e' ñchakum Bayba'n, yi e' demonio, na el chitxum tetz yi jun ntzi' Ryos at, nin wi'nin na chixob tetz, poro quil chiclax. ²⁰ Na ¿qui pe' na el chitxumu' tetz yi qui'c ltak' sketz kol kal yi cho'n k'uklij kac'u'l te Ryos, ko qui na lajluchax ske'j? ²¹ Na yi k'ajtzun kamam Abraham, jal yi balajil i' swutz Ryos tan yi e'chk takle'n yi mban i'. Na ja jal yi balajil i' yi tk'ol klo' i' Isaac yi cy'ajl tetz xtx'ixwatz. ²² Na tan tu' yi list i' tan banle'n tane'n yi tajbil Ryos, ja lajluchax yi nternin k'uklij c'u'l te'j. ²³ Na ya'stzun yi xe' yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal: "Nternin k'uke' c'u'l Abraham te Ryos. Cha'stzun te jale'n yi balajil i' swutz, nin cha'stzun te toque'n bi' i' tetz tamiw Ryos."

²⁴ I bin jalu' e'u' wajwutz, ja lajluchax skawutz yi na jal kabalajil swutz Ryos tan yi e'chk takle'n balaj yi na kaban, nk'e'tz ntinin tan yil k'uke' kac'u'l. ²⁵ Ncha'tz banak Rahab, yi wi'tz bnol tetz. Tan tu' yi tk'ol i' chiposar yi e' chakum, nin tan yi e' bene'n ñchakol tc'u'l junt be', ya'stzun jale't balajil i' swutz Ryos. ²⁶ Na na el katxum tetz yi ko

qui't na xewan jun yaj i'tz jun techl yi ja wi't quim. Ni'cu'n tzun quitane'n yi e' yi na cyal yi k'uklij chic'u'l, poro qui na lajluchax scye'j, quimnake' tane'n swutz Ryos.

3

Yi katzi' chin cach'i' nin

¹ Ma jalu' e'u' wajwutz, or quilu' kol cho'c wi'nin e'u' tetz aj chusunl, na bintzinin yi o' aj chusunl tz'ak'lok mas ketz kacaws kol kajuch kil. ² Na cyakil o', na katol na kachuc. Poro ko at jun yi qui na xubsij te jilon, na elepont yi tz'aknak cu'n i'. Xcyek tzun i'-tz tan makol tib te cyakil e'chk takle'n cachi'. ³ Na je jun elsawutzile'j: Na oc prenu' ka'n le chitzi' e' chej tan kacawune'n scye'j. Nin tan tu' yi prenu' na kaxcye'tan chipakse'n kale na kajwit tan chibene'n. ⁴ Ncha'tz e'chk barc yi na chixon wi a', chumam nin e', nin pitij che' tan chumam cyek'ek', poro na xcye' jun tal ne'x timón tan chipakse'n kale na tajwit yi aj tolinl tan bene'n. ⁵ Ni'cu'n tzun yi katzi', qui tunin k'usij, poro at na ban cu'nt na xcon ka'n tan talche'n e'chk takle'n yi chin xo'wbil nin.

Ncha'tz ni'cu'n katzi' tu mu'x tal xu'm k'ak' yi na oc k'a'kl jun chin ju'wtz ta'n. ⁶ Ej nin ni'cu'n katzi' tu mero k'ak' yi cho'n na saj tq'uixc'uj. Na chin cach'i' nin yi katzi' swutz cyakil wekl kawankil, na na xcye' tan po'tze'n cyakil yi kawankil. ⁷ Yi o' ketz yi o' wunak na kaxcye' tan chibaje'n mansar cyakil jilwutz txuc, scyuch' yi e' yi ate' xe a'. ⁸ Poro cya'l nin jun sketz yi nink kaxcye' tan ma'le'n kajilon, na yi katzi' chin juntlen nin, qui'c nin

makbe'n tetz. Na yi kajilon, ni'cu'n chi tane'n wen'en yi na xcy'e' tan biyle'n jun.

⁹ At na ban cu'nt na xcon katzi' tan tak'le'n kak'ajsbil tetz Kataj Ryos. Nin at na ban cu'nt na xcon katzi' tan jakle'n chicaws wunak. Qui na yub yi jun ajtza'kla'tz, na yi e' wunak, e' teblal Ryos. ¹⁰ Ite'n nin katzi' na xcon kak'un tan tak'le'n kak'ajsbil tetz Ryos, nin tan chijisle'n wunak. E'u' wajwutz quil chibantu' juna'tz, ¹¹ na qui'c nin jun bo'm yi najk mulk'ene'l tzaj balaj a' tu a' yi pitz'puj. ¹² Nin qui'c nin jun wi' ibëx yi na tak' olivo tetz wutz. Nin qui'c nin jun wi' uva yi ik ibëx wutz na tak'. Nin qui'c rmeril yi nink tz'oc yi a' yi pitz'puj tetz balaj a'.

Yi ajtza'klyi cho'n na saj tcyaj'

¹³ Ko at jun ñchixo'lu' yi na tal yi chin tz'aknak cu'n i', nin chin list nin tajtza'kl, ba'n bin ñchaj i' yi bintzi ya'tz tane'n i' tan tu' yil tocsaj tib juy nin yil sban tane'n yi e'chk takle'n balaj. ¹⁴ Poro ko at e' ñchixo'lu' yi cy'a'n chi'ch chic'u'l cya'n, nin yi na cyocsaj quib nim ñchic'u'l cuntu', e' tzun la'j nin e' contr te yi bintzi, na wi cyak' tu' yi na cyal yi chin tz'aknak cu'n e'. ¹⁵ Na yi jun ajtza'kla'tz, nk'e'tz cho'n na saj te Ryos, ma na cho'n na jal te'tz tzone'j wuxtx'otx'. I'tz cyajtza'kl wunak tu'. I'tz tajtza'kl Bayba'n. ¹⁶ Ej nin ko at e' ñchixo'lu' yi na chi'ch chic'u'l, nin yi chicontr quib, qui'c tzun xtxolbil sbne' chitxumu'n. Nin chin juntlen nin yi e'chk takle'n yi ñchibne'. ¹⁷ Poro yi ajtza'kl yi cho'n na saj tcyaj' qui'c mu'ë paltil na na xcy'e' tan jalse'n tzatzin paz skaxo'l, nin tan xite'n oyintzi'. Nin na jal kapasens ta'n tan tbite'n yi mbi na cyal yi e'

mas. Nin na el kak'ajab te junt, nin kol kak' ama'l te jun ajtza'kla'tz list o' tan banle'n jun ba'n, nin qui na txalca'p katxumu'n, nin nk'e'tz ñcha'm wi' kayol. ¹⁸ Cha'stzun te ko na kaj tzatzin paz qui bin kaxit, ma na kajoye' puntiñ tan kaxome'n te yi balaj ajtza'kla'tz.

4

Yi e' yi na chipek' te yi e'chk takle'n tetz tzone'j wuxtx'otx', e' contr te Ryos

¹ Yi oyintzi' tu yi chi'ch c'u'lal yi na jal ñchixo'lu', ¿nk'e'tz pe' cho'n na saj te yi cyajtza'klu' cachi'? Bintzi, cho'n na saj te yi tajbil chiwankilu'. ² Na na el cyalma'u' te jun takle'n, nin tan paj yi qui na chicambaju', na chi'ch chic'u'lu' nin na chibiy quibu' squibil quibu' tan paj. Poro yi mero bintzi i'tz yi qui na chicambaju' yi cyeru' cyajbilu' na qui na cho'cu' tan jakle'n tetz Ryos. ³ Bintzi at lo' e' ñchixo'lu' yi na chijak tetz Ryos poro qui na ak'lilj scyetz tan paj cyajtza'kl cachi', na ntin na cyaj tz'ak'lilj scyetz tan chibnol yi cyajbil te'j. ⁴ Lastum e'u' wajwutz, na quinin ajlij chic'u'lu' te Ryos. ¿Qui pe' na el chitxumu' tetz? Yi ko na el kalma' te yi e'chk takle'n tetz tzone'j wuxtx'otx', na elepont yi kacontr kib tu Ryos. Cha'stzun te, alchok scyetz yil cyamiwi quib tu yi e'chk takle'n tetz tzone'j wuxtx'otx', contr i' te Ryos. ⁵ ¿Qui'c pe' k'ej ñchiwutzu' yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal: "Nternin na el talma' yi Espíritu Sant yi at ske'j tan tetzal yi kalma"? ⁶ Poro at mas banl yi na tak' Kataj Ryos sketz. Na at junt xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal: "Ryos na quich'eyan yi e' yi na

cyocsaj quib juy. Poro contr i' scye'j yi e' yi na cyocsaj quib nim.”*

⁷ Cho'k binu' c'ulutxum jak' ca'wl Ryos. Chibne'u' bin quibu' tu Bayba'n. Tz'elepon tzun ojk tera'tz. ⁸ Chiëkans quen quibu' te Ryos, tz'ul tzun ñkansal tib i' scye'ju'. Ej nin yi e'u' juchul il, ñchibne'u' yi balaj. Nin yi e'u' yi na chicabeju' chic'u'lú' te Ryos, quicy'aj lenu' yi jun ajtza'kla'tz te cyalma'u'. ⁹ Chibisunku', nin chok'oku' tan quilu'. Quil chitzatzinu', ma na chibisunku' tan quilu'. ¹⁰ Cyocse' quibu' juy swutz Ryos, stk'e' tzun i' chik'eju'.

Or quilu' yi ma'le'n tajtza'kl junt

¹¹ E'u' wajwutz quil cyalu' yi qui'c xac junt, na yi jun yi na tzan tan talche'n yi qui'c xac junt kajwutz, nka yi jun yi na tzan tan ma'le'n tajtza'kl junt kajwutz na tzun tzantz tan telse'n k'ej yi ca'wl Kataj. Ko ya'tz na chibantu', qui na chitzantu' tan banle'n yi ca'wl Kataj. Na tzun cyocsaj quibu' mas tz'aknak cu'n swutz yi ca'wl Kataj. ¹² Poro jun ntzi' ak'ol tetz ca'wl at, nin jun ntzi' pujul xtisya' at. I'tz yi jun yi ba'n kaclax ta'n, nka ba'n kasotz ta'n. Ma e' cyeru', ¿at ptzun chik'eju' tan ma'le'n tajtza'kl jun?

Qui na kil mbi sbajok ek ca'p

¹³ Ma jalu' swale' nin junt ttxolbil scyeru', yi e'u' yi na cyalu': “Ko quil chimben jalu', ek tzun chimben tul junt tnum. Ya'stzun na'te't jun yob. Nocopon tan lijensi'n. Sjalok impu'k,” ko che'chu'. ¹⁴ ¿Nxac na cyalu' yi yola'se'j? Na qui ilij ka'n mbi

---

* **4:6** Pr 3.34.

na xon tzaj ske'j ek ca'p. ¿Xe'n tz'el katxum tetz yi katiemp yi ak'ij sketz tzone'j? Na bintzinin ni'cu'n katiemp tzone'j wi munt chi na ban sbak' yi june'n tkuj na mol cu'n tib, nin jun ntzi' tkuj na xit cu'n tib. ¹⁵ Ba'n tcu'n yi nink cyalu': "Kataj cu'n kol ben ñkon mu'x katiemp. Ryos cu'n skabne' yi june'j, nka skabne' yi junte'j." Ya'tzk cyalu'-tz. ¹⁶ Poro tan e'chk yola'tz yi na cyal cyeru', na cyocsaj quibu' nim. Cachi' na chibantu' swutz Ryos. ¹⁷ Ma jalu', ko ja el katxum tetz yi tajwe'n tan kabnol yi e'chk takle'n balaj, nin ko quil kaban, ja tzun wi't kajuch kiltz.

5

Jun xtxolbil scyetz yi e' ric

¹ Ma jalu' e'u' ric, swale' nin jun xtxolbil scyeru'. Ba'n tcu'n yi nink chibisunu', nink chok'u' tan yi q'uixc'uj yi tz'ul ñchiwutzu'. ² Na, tzan k'aye'n chimebi'lú', nin tzan baje'n balaj be'ch cyeru' tan txil. ³ Ncha'tz yi chipu'ku', yi oro tu sakal, tzan pusine'n. Nin tan yi tzan pusine'n slajluchaxk yi at chipaltiлю' tzantzaj. Na yil tz'oc pujle'n xtisya' scye'ju' tz'elepon chixajsal quibu' te chimebi'lú', chi na ñkanslen tib jun yaj te k'ak'. Ñchibisunku' tan paj. Lastum e'u' na ato' tc'u'l yi wi'tzbil tiemp nin ntin na chitzanu' tan molche'n chimebi'lú'. ⁴ Cyakil e' chimosu' yi na chitzan tan je'se'n chicosechu', ja wi't opon to'kl cyalma' swutz Ryos, tan paj yi qui na tz'ak len chichojo'n cyanu'. Ja thit yi wi'tz ajcaw yi chitzi' chikul.

⁵ Yi e'u' aj mebi'l, ja quicy'saj cuninu' chic'u'lú' te e'chk takle'n tetz tzone'j wi munt, nin na chic'a'chaj quibu' chi na k'ansij jun awun tetz

quimich. ⁶ Ja cyak'u' chicaws, nin ja che' chibiyu' yi e' yi qui'c quil. Ej nin quinin na chicol quibtz, na e' c'ulutxum.

Nimit chic'u'lu' nin chinache'u' Kataj

⁷ Poro yi e'u' wajwutz, nimit cuntunin chic'u'lu' swutz, jalen cu'n yil tz'ul tzaj Kajcaw. Na na taj kapasens, chi na ban jun awal co'n yi na ñch'iw jun balaj cosech. At pasens i' tan ñch'iwe'n jalen cu'n lk'anax yi cosech. ⁸ Ncha'tz tzun e'u', nimit cuntunin chic'u'lu' swutz yi q'uixc'uj. Chiquiwse'u' cyalma'u' swutz, na txant tan tule'nt Kajcaw. ⁹ Poro or quilu' wajwutz, quil chiyaj quibu' yil cho'cu' swutz q'uixc'uj, bantz quil tz'ak'lrij chicawsu', na txiclij yi pujul xtisya' tzi puert. ¹⁰ Wajwutz ulk tx'akx chic'u'lu' yi q'uixc'uj yi chimuc'nak yi e' elsanl stzi' Ryos tentz, yi e' yi chitxolnak yi tajbil Ryos. Quinin e' pakxij. ¹¹ Skawutz ketz, chumbalaj nin yi e'a'tz yi icy'nakpon q'uixc'uj cya'n. Nin bita'nt cyanu' yi ñe'n cunin micy'pon q'uixc'uj tan Job, nin ñe'n cunin ban yi tk'ol Kajcaw banl tibaj. Na, na el k'ajab Ryos ske'j nin na ok' c'u'l i' ske'j kacyakil cu'n.

¹² Poro e'u' wajwutz, yi mas tajwe'n i'tz: Oqui'ch yi tcya'j* nka yi wuxtx'otx' cyak'unu' tetz stiwil chiyolu'. Ba'n tcu'n quil xcon stiwil chiyolu'. Ba'n cyalu' bintzi, ko i'tz bintzi. Ma ko qui', ba'n cyalu' qui', bantz quil tak' Ryos chicawsu'.

¹³ Ko at e' yi na chitzan tan muc'le'n q'uixc'uj ñchixo'lu', ba'n chinach Kataj. Nin ko at e' yi na chitzatzin ñchixo'lu', ba'n chibitzin. ¹⁴ Ko at jun

---

* **5:12** Yi yol “tcya'j” na jop Ryos.

yabi'ë ñchixo'lu', ba'n che' ñchak yi wi' banl wi'
tetz cmon creyent tan nachle'n Kataj tibaj, nin
tan tak'le'n quen mu'ë tal t'a'al olivo te'j. ¹⁵ Ko
k'uklij chic'u'l yi e' yi na chitzan tan nachle'n
Kataj, xcyek tzun yi oracióntz tan tulse'n yos tu
yabi'ë. Tz'ul yos tuch' tan Kajcaw. Nin ko at til
yi yabi'ë, scuye' Kataj yi paj. ¹⁶ Cha'stzun te quil
chijuë quibu' swutz quilu', ma na chitxole'u' quilu'
squibil quibu'. Na ko balaj jun yaj swutz Ryos,
at tzun walor yi stzi' yi kul te yi na jak. ¹⁷ Na yi
k'ajtzun kamam Elías, wunak tu' i' chi kutane'n
ketz, poro yi c'uchul i' tetz Kataj tan qui saje'n
abal, qui'c abal bantz tetz ox yob tu ni'cy. ¹⁸ Nin yi
ticy'e'n jun tiempa'tz, toque'nt tzuntz tan c'uche'n
abal, nin cu' ultz. Jalena's tzun xtxa'xaxe'n junt tir
yi wuxtx'otx'.

¹⁹ I bin jalu' e'u' wajwutz ko at jun kajwutz yil
xcye' tan xtx'ixpe'n tajtza'kl junt yi qui't na xom
te yi bintzi, ²⁰ ja tzun xcy'e'-tz tan telse'n tzaj tk'ab
quimichil, nin tan stzajse'n jun chin c'oloj til.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354